

Julia Pivén och hennes mamma Johanna Pivén skriver om Julias självmordsförsök och om sin relation.

Det ordnar sig

Små barn små problem, stora barn... så brukar man säga, leendes mot varandra. Föräldrar emellan. Tonåren är här.

En underbar och intelligent dotter slänger skoluppgifter i papperskorgen på väg hem. Har svårt att vakna, har svårt att somna. Är ruskigt irriterad och kan säga hemska saker och blir samtidigt oändligt sårad om man skulle säga något argt tillbaka.

Det ordnar sig, så säger man. Men det är inte självklart att det ordnar sig. Avgrunden finns där. Och det blev värre, mycket värre, än jag någonsin hade kunnat föreställa mig.

Johanna Pivén är mamma till konstnären och författaren Julia Pivén. Nu väljer de båda att öppna sig om resan från suicidförsöket tillbaka till livet. Den 10 september 2022 är internationella dagen för suicidprevention och det är nio år sedan Julias självmordsförsök.

Vi är fångade här

Skrattmåsarna flyger lågt och deras gapande riktigt skär i öronen när jag närmar mig den psykiatriska avdelningen för att besöka min dotter. Sex veckor av slutenvård har gått och jag begriper faktiskt inte hur det är tänkt. I början trodde jag att hon, äntligen, äntligen skulle få träffa en psykolog. Att vi äntligen skulle få en utredning, när hon nu var på plats dygnet runt med professionella inom psykiatrin. Efter hand förstår jag att syftet inte var något av det, inte alls. Det är ingen idé med terapi och utredning när man är så sjuk så att man är i slutenvården. Syftet är att upprätthålla liv.

Utanför i försommaren på sjukhusområdet jagar måsarna över våra huvuden när vi går på permission en timme. Klungan av rökande patienter står utanför entrén. Min dotter går snabbt iväg och till slut sätter vi oss på en gräsplätt.

Är jag för sjuk måste jag vara kvar. Är jag för frisk så tror de att jag ljuger

Hon är stressad, i hennes huvud maler det. Hur ska jag kunna komma härifrån. Är jag för sjuk måste jag vara kvar. Är jag för frisk så tror de att jag ljuger. Jag förstår henne. Jag känner samma sak, den här situationen är faktiskt hopplös. Vi är fångade här, både hon och jag.

Jag får höra saker om vad som händer på avdelningen. Jag vägrar tro henne, hon är trots allt sjuk, tar mediciner. Sjänt kan bara inte hända, här är man proffs och jag har stort förtroende för sjukvården. Jag försöker säga det till henne, de försöker kanske bara vara snälla, du kanske misstolkar. Du är väldigt misstänksam, ja, kanske paranoid. Det säger jag inte, men något sådant. Och där förlorar jag henne.

fort nästa sida

Konstverk av Julia Pivén

Vägen ut

Om min egna mamma inte kunde tro mig, vem skulle då någonsin tro mig? När jag försökte ta livet av mig, så var det under en lång vistelse på psykiatrisk slutenvård 2013. Personalen mobbade mig, kallade mig öknamn och hotade med att göra saker mot mig på natten. I efterhand har det även kommit fram att jag var i psykos under perioden, vilket personalen inte hade lagt märke till. Jag visste inte om jag någonsin skulle komma ut. Det var tortyr. Jag fick tillåtelse att gå hem och tog alla tablettorna som jag samlat på mig genom åren.

Allvaret

Mitt starkaste första minne av min dotter är hennes mjuka lilla axel. Fluffig, len och fjunig. Bedårande. Nu är min tjej nitton och det var den sista dagen på jobbet innan semester och dagen före midsommar. När jag kommer hem ringer avdelningen och undrar om min dotter är hemma hos oss. Hon är inte tillbaka från permissionen och de när henne inte på mobilen. Jag säger att hon inte är hemma hos oss men att jag ska försöka få tag på henne. Tröttheten river i mig.

Sakta börjar oron väckas. En vän har nyligen förlorat sin närmaste i suicid, jag vet alltså att det kan vara på allvar. Tack och lov har vi fått låna mina föräldrars bil och jag kör genom stan denna sommarkväll till min dotters lägenhet. I fickan har jag nycklarna. Hon har säkerhetsdörr men jag har sett till att ha en uppsättning nycklar dit. Fyra saker

visade sig vara avgörande, nämligen samtalen från avdelningen, medvetenheten om det kan vara allvar, närheten och nyckeln.

Nu har alla varningsklockor börjat larma. Samtidigt vill jag inte bara klampa in och förstöra den sköra tillit som vi har byggt upp. När jag öppnar är det mörkt i lägenheten och alldeles tyst, "Hallå, det är bara jag".

Efteråt, efter ambulansen och på sjukhuset, så skakar jag. En undersköterska tar hand om mig när de tar hand om dig. Jag släpper fram all gråt. Du lever men är medvetlös och magpumpas.

Jag kan inte lämna dig där på sjukhusets intensivvårdsavdelning. Personalen vårdar dig och försäkrar att du inte är medveten ändå, gå hem och sov. De är fina och proffsiga. Du röntgas och vi vet inte vilka skador hjärnan kan ha fått. I tre dagar är du där på IVA.

Vägen tillbaka till livet

Jag ville inte veta av mig själv. Jag skuldbelägger mig inte för att jag inte orkade mer. Samtidigt har jag, under alla år sedan dagarna på IVA, inte kunnat eller velat tänka på hur upplevelsen var för mamma. Det måste ha varit fruktansvärt att se sin dotter så. Under åren som passerade efteråt fick jag fortfarande aldrig någon psykolog att prata med. Men jag och mamma, vi pratade mycket.

Sedan dess började vi höras över telefon allt mer, till slut dagligen och ibland i flera timmar. Vi började komma nära varandra igen för första gången sedan jag kom in i tonåren. Jag förklarade om och om igen vad som hänt och till en början kunde hon

inte förstå att det var så. Men hon låtsades, för en dag började hon tro på mig. Det var först när jag kände att hon gjorde det, som mitt engagemang för patienters rättigheter och suicidprevention kunde börja på riktigt. Idag är jag föreläsare inom området för bland annat Hjärnkoll, jag bloggar och skriver för att bryta stigmat sedan många år, inte minst kring psykossjukdomar. Jag har skrivit och gett ut en bok om att leva med psykos, den heter Hysterikan: En konstnärs berättelse om psykos.

Min mamma, hon hade kunnat skriva många böcker om den här resan hon med. Hon har haft en så enormt viktig roll. Inte en enda gång har hon avslöjat för mig hur svårt det har varit, förrän nu. Jag är redo. Nu kommer vi att knyta ihop det här tioåriga kapitlet med en gemensam bok. Vi har inte bestämt oss än för om det är något vi vill ge ut. Vi gör det för att det är en läkande process för oss.

Tack

När min dotter var så obegriplig, bortom allt jag själv hade känt och upplevt, så behövde jag andras berättelser. Jag ville förstå. Jag dammsög bibliotek och bokhandlare efter ingående beskrivningar av hur det var att ha olika psykiska sjukdomar. Jag är oerhört tacksam till er som har delat med sig av sin erfarenhet.

Av Johanna Pivén och Julia Pivén för SPES
Medlemstidning 2022.
Konstverk av Julia Pivén.